

Leto XVIII.

Štev. 15

Uredništvo in uprava se nahajata v Kranju štev. 173.

Telefon štev. 73.

Naročnina polletno 20 Din, četrtletno 10 Din

Izhaja vsako soboto

Gorenjec

Tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Dopise sprejema uredništvo do torka zvečer. Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Za odgovor priložite znamko. Govorilne ure uredništva ob ponedeljkih od 10. do 11. ure dopoldne.

Naša rešitev

Dejstvo, da tičimo v globokem brezdnju današnjega razrvanega gospodarstva, ko ni mogoče ustvariti jasnega gospodarskega načrta, ker danes že to ne velja več, kar je včeraj bilo še dobro, je treba zaupanja v same sebe, da moremo in hočemo doseči to, za kar smo se odločili in kar doseči smo naravnost dolžni! In mi hočemo, da naš kmečki stan ne robota in se ne uničuje na tako nečuten način, kot se to danes godi, ko tičimo v taki gospodarski krizi, iz katere ni videti na prvi pogled pravega izhoda. Toda dolžni smo, da naš kmečki stan ostane, sicer propadejo vsi ostali stano- vi, naš narod preneha živeti in propade tudi država! Vsega tega mi dopustiti ne smemo in dopustiti ne bomo! Treba je resno pogledati v prihodnost in — zgrabit za delo!

Ni treba tajiti, da preživljamo mi to krizo pretežno in da jo z ozirom na bogastvo države preveč občutimo. Kamorkoli se ozremo, opazimo ne samo dovolj, ampak vse preveč nujno potrebnega dela! Na cestah vidimo polno brezposelnih, naše ceste pa so blatne in brez gramoza, vse v samih kolesninah! Delavec se trese za zaslužek pri tovarni, kapitalist — gospodar iste tovarne pa svoje produkte prodaja po cenah, ki niso primerne današnjim časom, ko kupec ne razpolaga s posebno kupno močjo. Država in samoupravne edinice iščejo večino potrebnih virov od onih stanov, ki teže današnjih časov resno občutijo, dočim trpi razne karte, da delajo ogromne dobičke in še te iznosijo lastnik ven iz države. **Luksus se skoro brez dajatev šopiri v naših časih, ko mora ubog trpin vsak prašek sladkorja drago plačati, kot bi ne bil sladkor potrebno živilo.**

Jasno je, da naše javno gospodarstvo ni na pravih temeljih, vendar pa je tudi resnica, da niti mi sami nismo vse storili, da zaščitimo sebe kot temeljni stan. Mi kmetje smo se dali kot stan razbiti na razne strankarske drobce, ne vedoč, pravzaprav se ne zavedajoč, da kot stan tvorimo enoto, pa naj že kot posamezniki imamo to ali ono prepričanje. Pšenica ostane pšenica, pa naj jo seje moj prijatelj ali pa sovražnik! Stanovske samozavesti smo premalo imeli in jo še imamo premalo. **Da celo tako smo se ponižali, da smo kmetje sami delo svojih tovarišev uničevali, ker smo jim podtikali strankarstvo in smo klicali na pomoč druge stanove, ki večkrat ne iščejo naše blagobiti, temveč samo svojo. Tako malenkostni smo bili, da smo svoj lastni napredek žrtvovali, samo da smo se znosili nad „nasprotnikom“.** Uspehe vsega tega dela smo že večkrat občutili in trdega dela bo treba, da popravimo, kar smo zagrešili.

Naša samozavest se bo poglobila in dosegla potrebno višino le v delu na gospodarskem polju. Le tam moremo ustvarjati pravo stanovstvo, ko vidimo in praktično občutimo, kako prav ima moj sosed, čeprav sem ga doslej preziral morda kot »nestrpnega strankarja«, pa se samo zato nisva »mogla«, ker so

drugi tako rekli, da sem jaz to, on pa ono. Naša rešitev je v tem, da bomo mi sami znali misliti in presoati in bomo mi sami hodili tisto smer, ki jo bo naše skupno stanovsko-gospodarsko dobro narekovalo, pa naj bo to temu ali onemu gospodu všeč ali ne. Da bomo pa to mogli, nam je treba šole, nam je treba več prakse. **Naša šola so naše zadruga, naša praksa je skupno delo v naših zadrugah.** V tej šoli in v taki praksi, ko se bomo združeni žrtvovali vsi za enega in eden za vse, si bomo ustvarjali boljšo bodočnost, katere si pa ne bomo priborili nič drugače in nič prej, dokler ne bomo dosegli one stanovske samozavesti, da bomo stali v enotni vrsti kot kmetje na braniku za vsakega izmed nas in ne bomo dopustili, da bi se naše ustanove ovirale v potrebnem razvoju.

Iz gospodarske skupnosti vznikla samozavest bo ustvarila mož-

nost, da izvedemo tudi stanovsko neodvisnost, brez te je prazen naš trud in so prazne naše želje, da bi se našemu stanu razmere toliko zboljšale, da bi po svojem lastnem polju ne hodili s skrbjo, ali bo ta zemlja ostala rodu, ki gre za nami.

Kmetova rešitev je le v samopomoči po zadrugah, po samospoznavanju, v trdni stanovski povezanosti, zasidrani v kmetški samozavesti, ki se izraža v vsem našem nastopu, noši in govorjenju, ki vedno ohranja svojo naravno izobrazbo, katero prejema naravnost od prehranjevalke matere-zemlje. Mi se nočemo pomešati z nošo in govorjenjem in obnašanjem med druge stanove, ki so svojo modrost pridobili iz knjig „tuje učenosti“, ker s tem bi le poniževali sami sebe in svoj stan, o katerem trdimo, da z njim prenehajo tudi vsi drugi stanovi!

patški Rusiji. Uspeh p. Hlinke, ki je bil razkričan kot slovaški separatist in protidržavni element ter veleizdajnik! Ko so nedavno manifestirali Slovaki v sami Pragi za enotno Čehoslovaško državo ter za svojo avtonomijo, jih niti strankarski listi niso napadali. Zavel je torej čisto drugačen veter in Slovaki dobijo avtonomijo. To je prava demokratična država, ki hoče zadovoljiti večino svojih državljanov in ne uganja tistega neumnega nacijonalizma.

Rumunija

V Rumuniji bo prišlo kmalu do preobrata v njeni notranji politiki. Liberalna vlada se v vodstvu države ni izkazala, čeprav je dobila pri volitvah večino. V Rumuniji je pač že stara navada, da zmaga pri volitvah vedno tisti, ki ima vajeti in s tem volilni aparat v rokah. To romunsko navado so prevzele tudi nekatere druge države, kjer imajo politiko v zakupu samo nekateri. Kralj Karel II. se pogaja z opozicijskimi voditelji. Prej ali slej mora priti prava ljudska volja do veljave. — Ako imajo državljani skupne dolžnosti, naj imajo tudi skupne pravice.

Avstrija

Nova ustava je bila slovesno proglašena 1. maja. V ponedeljek se je sestel zopet enkrat parlament k svojemu zadnjemu zasedanju. Potrdil je novo ustavo, ki predvideva stanovsko ureditev države. Zvezni predsednik Miklas ne bo odstopil, kot se je govorilo, ampak ostane na svojem mestu, dokler ne poteče njegov mandat. Izvedena pa je bila tudi rekonstrukcija vlade, v katero je vstopil knez Starhenberg kot podkancler. Dosedanji podkancler major Fey je postal varnostni minister. Dollfuss je vsekakor zelo spreten politik ter je s previdnim in pametnim manevriranjem obvladal nevarni položaj, v katerega je zašel. Zlomil je Fey — obvladal Starhenberga ter vnesel v novo ustavo vendar nekaj demokratičnih načel. Le previdno naprej po začrtani poti, da bomo videli, ali se nova ureditev obnese tudi v praksi.

„Borci“ zborujejo

Predzadnjo nedeljo so zborovali v Brežicah »Borci«. Manifestacije se je udeležilo nad 2000 bivših bojnikov, ki so manifestirali za svobodo, pravico in proti korupciji, ki se odkriva dan za dnem v širšem obsegu. To priliko pa je vključil prepovedi hotel izkoristiti v svoje politične namene poslanec Urek ter zborovati z istimi zborovalci. Borci iz krškega okraja so enostavno odšli, domačini pa poslancu niso pustili do besede ter so žvižgali in prepevali slovenske narodne pesmi. Eno uro so ga tako izgravalili, dokler niso začeli leteti od nekdaj klopotci — gnila jajca. Gospod poslanec jo je nato kar hitro pobrisal, ne da bi prišel do besede. Isto nedeljo je imel shod JNS poslanec dr. Rapé na Rakeku. Na shodu je bilo zelo veliko zborovalcev — 34 po številu. Takoj nato je bil bojovniški tabor, kjer pa je bilo okrog 1000 ljudi.

Politični pregled Jugoslavija

Belgrad postaja v zadnjem času središče balkanske politike. Poti vseh državljanov se križajo v jugosl. prestolici. Obeta se obisk francoskega zunanjega ministra Barthouja, ki bo prišel k nam, preden bo odpotoval v Rim. Nadalje bo obiskal Belgrad predsednik turške republike Gazi Kemal paša. Tudi bolgarski politiki se na poti v inozemstvo ustavljajo v Belgradu z velikim veseljem in vse kaže na to, da se bodo odnosi med nami in Bolgarijo temeljito popravili.

Odnosaji med Nemčijo in Jugoslavijo so se zelo izboljšali. Podpisana je bila nova trgovinska pogodba med obema državama. Pretekli teden so obiskali naši novinarji Nemčijo in to z Nemškim letalom »Marschal Hinderburg-om«. Deležni so bili navdušenega sprejema.

Le tako naprej!

Mestni blagajnik v Zagrebu je poveril 2 in pol milijona dinarjev. Dóbro gospodarstvo.

Razočarano Italijo skrbi Francija

Italija je s svojo podonavsko in revizionistično politiko popolnoma pogo- rela in sedaj si na vse kriplje prizadeva, da se približa Franciji. Francija je pripravljena direktno se pogajati z Italijo, toda svojih zaveznikov ne bo žrtvovala. Dokler Italija temeljito ne izpremeni svoje politike napram Mali zvezi in posebno napram Jugoslaviji, ni govora o sporazumu s Francijo. Opaža pa se, da Italija opušča ostrino in zelo galantno nastopa proti Mali antanti in Jugoslaviji. Uspeh bo pokazala bodočnost.

Mala zveza

Konferenca Male zveze bo v prihodnjih dneh in sicer v Bukarešti v Rumuniji, kamor bo prispel tudi franc. zunanji minister Barthou. Dela se na to, da Mala zveza prizna oficijelno sovjetsko Rusijo in da dobi stalno mesto v Svetu Zveze narodov.

Tepen advokat

Bivši minister in sedanji senator Renoult je bil od svojih kolegov — advokatov javno na sodišču pretepen in to radi zvez z znanim sleparjem Stavinski- jem. Še so na svetu pošteni ljudje, kateri se sramujejo imeti za svoje kolega korupcioniste. Tako je prav — po delu plačilo!

Nemčija

Nemčija ne more plačevati svojih dolgov — oborožuje se pa kar na debelo. Prvi maj je potekel v Nemčiji v znamenju parade hitlerjevskih čet. Vsa Nemčija je na ta dan marširala s trdim pruskim korakom, da je odmevalo preko vseh meja. Nemška miroljubnost dela politikom sive glave.

Španija

Sestavljena je nova španska vlada, ki jo je sestavil radikal Samper — opira se na desnico in radikale ter je dobila v parlamentu zaupnico. Nova vlada pripravlja teren za skienitev konkordata z Rimom.

Č. S. R.

Čehoslovaška republika pod spret- nim vodstvom Masaryka si utrjuje svoj položaj v Evropi. Sedaj je obljubil dr. Beneš avtonomijo Slovačkom in Podkar-

TEDENSKE NOVICE

Z našega Bleda

Nov zdravnik se je naselil na Bledu. Na domu svojega umrlega očeta v bližini hotela „Toplice“ je začel zdravniško udejstvovanje g. dr. Janko Benedik, dosedaj zdravnik v banovinski bolnici v Mariboru. Upamo, da bo mladi in simpatični g. dr. vreden naslednik svojega pokojnega očeta v vseh ozirih.

Velik praznik bomo imeli na Bledu v nedeljo dne 13. t. m., ko bo vladika, naš knez in škof, prem. g. dr. Rožman delil našim malim zakrament sv. birmе. Fantje in dekleta se pridno pripravljajo za dostojen sprejem, ki se bo vršil pred župno cerkvijo. Občinstvo se naproša, da pri sprejemu ne dela nereda in se pokorava v to odrejenim reditljem. Upamo, da bodo Blejci z dostojnim vedenjem pokazali, da se morejo prištevati med olikane Slovence.

Tajska sezona se po malem pričinja, prve znanilke oz. prvi znanilci se že prikazujejo. Pravijo, da bo letos od sile gostov, baje največ iz Nemčije. Mi Blejci bomo vsakogar veseli, samo da nam prinese pare.

Znamenje časa so vedne dražbe, bodisi sodne ali pa davčne. Zadnjo nedeljo je bilo oklicanih pred cerkvijo 120 rubežni radi neplačanja davkov. Pravijo pa, da bo v jeseni še hujše, ker hočejo davčni vijak še bolj priviti.

Občinski proračun za tekoče leto je baje že potrjen in bo prinesel med drugimi tudi marsikaj novega. Ker nam Blejcem — domačinom tuja konkurenca dela preveliko zgago, bodo sezonske ptice selivke, ki pridejo na Bled »kšef-tarit«, v jeseni pa z zasluškom lepo odfrčijo, ne da bi plačale vsaj malo davka, precēj občutno potipane. Zato bomo že poskrbeli domačini, ki moramo plačevati ogromne davke, dočim se jih veliko lepo na tihem zmuzne na zimo v »lepše kraje« čez zimo uživati v bela mesta, kar so poleti na Bledu zaradili.

Kap je zadela pri delu na polju v pondeljek popoldne znanega lovca Tineta Pavliča iz Grada. Nihče ne ve, kdaj in kje ga čaka bela žena.

Veliko neurje je divjalo v nedeljo zvečer po radovljiškem okraju, posebno hudo je bilo v strani Begunj, vendar toče k sreči ni bilo.

Velesovo

Blagoslovitev vodovoda. Kako potreben je bil vodovod za to našo vas, si vsak lahko misli, če povemo samo to, da smo morali skoro vsako leto vodo voziti in to v času, ko je bilo največ dela. A vendar so bile vkljub temu številne ovire in nasprotovanja. Ker pa je nasprotovati mnogo lažje nego delati in navadno tudi uspešneje, je trajal ta boj celih 36 let. Voditelj te borbe za vodovod je bil vseskozi g. ravnatelj Franjo Vidic. Trikrat so med tem časom predruščili načrte, zadnje je izdelal g. inženir Kutlušek. Zelo mnogo zaslug pri tem ima tudi vodovodni odbor Praprotnice Police z bivšim županom g. Jerebom na čelu. In ker so ti glavni graditelji vztrajali vseskozi v tej borbi, so prišli lansko leto do končnega uspeha! Zahvalo smo jim dolžni za njihovo vztrajnost in požrtvovalnost. Vodovod pa je bil poleg teh zaprek združen tudi z velikimi trpljenjem in ogromnimi stroški. Zato ni nič čudnega, če so se ustrašili tudi taki ki jim je sedaj vodovod v veliko korist. Glede stroškov pa nam je glavno oviro odstranil ban dr. Drago Marušič, ki nam je izplačal tako izdatno podporo, v znesku 60.000 Din, brez katere bi vas ne mogla nikdar dela izvršiti. V zahvalo za ves ta trud in požrtvovalnost pa je sklenila vas, da vzdica glavnim graditeljem tega vodovoda spominsko ploščo na zanjeto na Trati. Na tej plošči je bila vklešana letnica in dan dograditve in potem imena mož, brez katerih bi vodovod ne bil nikdar izvršen. V prvi vrsti Banske uprava, g. ravnatelj Vidic, inženir Kutlušek in vodovodni odbor Praprotnice Police. Plošča je bila vzdana 29. okt. 1933 l. na dan dograditve, v noči od 14. na 15. marec 1934. l. pa jo je neznani zlikovec razbil na tri dele. Gotovi ljudje so se tega junaškega dela bolj veselili nego Poličani vode. Vendar preprečili vodovoda niso ne s pritožbami ne z obrekovanjem in tudi ne z razbitjem spominske plošče. Zlikovec tega nečastnega dela ni niti za las na dobičku. Sedaj lahko rečemo; vodovod stoji in to je glavno. Omenimo naj še, da bo na Binkoštni pondeljek ob 3. uri popoldne blagoslovitev tega vodovoda, po blagoslovitvi pa vrtna veselica na vrtu g. Janeza Ribnikarja v Polici.

•Gorenjec• je o razbitju te plošče

že poročal. Da ne bi izgledalo, da taka početja odobrava, priobčujemo zgornji dopis — v zadoščenje vsem, ki so se morda ob prvotnem poročilu o zaključku te 36 letne »vodene« pravde čutili užaljene. — Vabila za prireditev ob priliki blagoslovitve pa ne moremo objaviti, ker bi ga davčna uprava smatrala kot inserat in bi morali plačati inseratni davek od velikosti celega dopisa. (Op. ur.).

Sp. Brnik

Lepega začetka grd konec. Veliko veselje so imeli Brničani s pripravami za birmo. Cel teden so pripravljali in delali, da je bila na birmansko nedeljo vas res tako okrašena, kakor še nikdar ob takih in podobnih prilikah. — »Gorenjec« je o tem že pisal, pa tudi pri »Slovincu« je ta pridnost in okraševalna iznajdljivost vzbudila pozornost in polno priznanje.

Fantje so mlaje prodali — kakor je to navada od kar vas stoji — in z izkupičkom krili stroške za slavo loke itd., iz ostanka pa so 200 Din darovali cerkvi sv. Šimna in Juda za večernični plašč, kar pa je še ostalo, so pa — tudi po stari navadi — »zapili«. Vendar pa je ta navada samo po vsebini ostala stara, izpeljali so jo pa čisto po svoje. Kupili so nekaj vina, mize obložili z vsemi sadovi brniškega polja, ki jim je kuharska spretnost dala prikupno obliko — in gostija je bila pripravljena. V nedeljo popoldne so se zbrali pri Štruklju vsi fantje in dekleta, ki so sodelovali pri birmanskih pripravah, na »veselico« — brez sporeda, brez točk, kakor veselo srce nanese. In tu je bilo veselja, smeha in neprisiljene zabave več kakor na najbolj spretno organizirani veselici. Veselo petje, šaljive zbadljivke in zbadljive šaljivke in duhovite domislice, zraven pa kozarec vina in prigrizek — vse to je skrajšalo lepo nedeljsko popoldne v nekaj trenutkov veselja, ki ga more biti deležna samo mladost. Saj v družbi 40 slovenskih fantov in deklet tudi drugače biti ne more! — Še očetom in materam, ki jim je skrb zarezala globoke brazde na čela, se je stozilo po tistih prešernih časih, ko so se oni pripravljali za škofa Janeza Krizostoma in kardinala Missia in knezoškofa Jegliča in mlaje prodajali na krone in goldinarje in jih zapijali na

krajcarje in dvojače, nekaj »štircev« je bilo pa za tobak. »Vse mine«, je dejal ta ali oni; rod se vrsti za rod, eden požene nov in močan, drugi, ki je izvršil svojo nalogo, se mu obzirno, molče in brez žal besede na ustnicah umakne na božjo njivo, kjer s sv. Šimnom varuje sosesko.

Z nočjo se je družba začela razhajati. Eni nazaj v vas — Štrukljeva hiša stoji na spodnjem koncu vasi — drugi v Vopovlje, vsi pa zadovoljni in veseli, da jim gre vse tako lepo izpod rok — delo in dela skromno plačilo.

Le tam izpred »table« na Sp. Brniku je razburjeno vpitje presekalo mir nedeljske noči. Pet fantov se je mirno vračalo domov, ko se nenadoma zakadijo proti njim temne sence s koli, veržicami od koles in gnojnimi vilami v rokah. Kratek spopad so končale ženske, ki so z lučmi razsvetlile nenavadni prizor. Pred prameni luči so se sence hitro porazgubile v temo — prepozno, napadeni so v napadalcih spoznali — cerkvene pevce.

Tržič

Enkrat za večkrat. Tržiški ljudje, ki so liberalnega in kapitalističnega mišljenja — kapitalisti jim ne moremo reči, to bi samo radi bili — imajo navado, da v časopisju in gostilniških razgovorih učijo tukajšnjo duhovščino in Tržičane krščanskega prepričanja, katekizma in sicer poglavje o ljubezni do bližnjega. Njim se pridružijo od časa do časa tudi oni, ki mislijo, da so socialističnega mišljenja. Vsem tem naj damo enkrat javen odgovor:

Vsa ta navedena gospoda naj nikar ne misli, da zahteva krščanska ljubezen od nas, da bi vsi, katere nazivljate s »klerikalci«, v imenu te ljubezni, legli po Glavnem trgu na tla — če bi bilo dovolj prostora, ne vemo, nas je precej — da bi pokrili blato in prah in bi se potem gospodje »kapitalisti« (?) s »socialisti« (?) lepo sprehajali po naših telesih ob zvokih cerkvene in delavske godbe seveda, ki naj bi jim brezplačno igrala. Ne, tako daleč še nismo. Nam je sveta božja Resnica in Pravica in v imenu teh tudi Ljubezen. Telesna dela usmiljenja znamo izvrševati in pri izvrševanju teh ne sprašujemo, koga je volil etc. Tisti pa, ki katekizem poznamo,

Zmagoslavje slovenske narodne pesmi

„Gorenjec“ je sicer pokrajinski list, vendar pa se včasih tudi v „beli Ljubljani“ zgodi kaj za našo sedanost — morda tudi bodočnost — tako važnega, da mora omeniti tudi take dogodke, čeprav presega jo njegov delokrog.

Akademski pevski zbor je v pondeljek 7. t. m. priredil koncert — slovenske narodne pesmi.

Velika Unionska dvorana polna do zadnjega kotička, zbor pripravljen in izvežban kakor morda nobeden v Jugoslaviji — za slovensko narodno pesem.

Pesem se vrsti za pesmijo. Stare, že skoraj pozabljene, s katerimi je naš narod po Koroškem in v Beli Krajini izražal svoje veselje in svojo žalost in — molitev. Tudi na odru je bila ta pesem verna podoba slovenske duše.

Strokovno sodbo o koncertu bodo podali strokovnjaki, nas veseli samo to, da se v dobi, ko moramo vedno požirati očitek, da smo Slovenci narod brez preteklosti, najdemo med nami ljudje, ki z veliko požrtvovalnostjo iščejo in kopljejo prav

iz naše preteklosti še neznane zaklade.

Vse priznanje voditelju akademskega pevskega zbora g. Francetu Maroltu, ki je med narodom zbral te dragocene ostanke domačega pesništva in jih do vseh podrobnosti proučil in oplemenitil s svojim velikim znanjem in nam, ki bi se kmalu odtujili temu pristnemu duhu skrajnih meja našega naroda, pokazal, kako so peli in molili naši predniki. Čast pa tudi članom akademskega pevskega zbora, ki so vzeli nase težko breme vaj in preizkušenj, dokler ni iz njihovih grl izvela pesem našega naroda v taki popolnosti, da smo jih strme poslušali in se čudili sedaj lepoti njihovega petja, sedaj lepoti pesmi same.

Slovenci pa smo lahko ponosni na svojo pesem in na tak zbor.

Shod za može in fante

kranjske dekanije pri sv. Joštu

Kakor lansko leto — bo tudi letos shod fantov in mož kranjske dekanije pri sv. Joštu na binkoštni pondeljek po sledečem sporedu:

Na binkoštno nedeljo po „Ave Mariji“ litanije.

Na binkoštni pondeljek ob 6. sv. maša s pridigo, katero bo imel g. Jožef Košiček, urednik „Domoljuba“.

Druga glavna sv. maša bo ob 10. na prostem pri kapelici, če bo vreme ugodno. Sv. mašo in pridigo bo imel g. svetnik Matija Škrbec, mestni župnik v Kranju. — Popoldne ob 2. pete litanije M. B.

Med prvim in drugim glavnim opravilom bo še več sv. maš. Kdor bo hotel opraviti spoved, mu bo to mogoče že v nedeljo zvečer ali pa v pondeljek zjutraj. Obakrat bodo pripravljeni spovedniki.

Pevci so naprošeni, da pridejo vsaj 1 uro pred glavnim opravilom, da bodo imeli skušnjo za skupno petje.

Ta shod je namenjen samo možem in fantom, ki pa naj pridejo v obilnem številu, da se na tem lepem kraju navdušijo za sveto stvar. Tudi iz drugih dekanij so možje in fantje dobro došli! Kdor se pripelje z vlakom, ki pride iz Ljubljane na postajo Kranj ob 8.11, še zložno pride gori do 10 ure.

Dobra domača hrana

po ceni pri „PETERČKU“

Ne gre pa ne gre!

Mimogrede povedano...

Gospodarski položaj je postal že tako težak in zmeden, da bo kmalu neznošen in nerazumljiv, rešitelj iz tega divjega pehanja je pa tudi že toliko, da človek že ne ve več za kom bi šel. Vsi oznanjajo, da imajo najčistejše namene, da so nesebični, da jim gre samo za rešitev slov. kmeta in Jugoslovancov sploh in da ne bodo odnehali, dokler ne dosežejo svojega namena!

Razmere se pa kljub vsemu temu vpitju mirno vsak dan slabšajo. Vedno večje vpitje rešiteljev, pa vedno večja stiska. Če vpije in obljublja rešitev revež, ki si še sam ne more pomagati, no, naj že bo, to je pač izraz njegovega nezmožnega upanja, da bo enkrat že še bolje, če se pa pred malodušnimi množicami napačno upanje, ki pravijo, da imajo moč v rokah, da bodo vse zlomili in vse ovire do zboljšanja podrli, da bo pred njimi vse grmelo na tla — v resnici pa ni videti niti dobre volje, niti kakega poizkušanja, nič drugega razen besed, potem se človeku pač vsiljuje najbolj naravno vprašanje: kaj je prav zaprav njihov namen? Če ni isto kakor „njihovi nameni“?

vemo, da so duhovna dela usmiljenja več vredna, kot telesna dela usmiljenja, čeprav katekizem tudi teh ne podcenjuje. Med duhovnimi deli usmiljenja je pa tudi nauk, da je treba in vedno učiti. Če torej kdo svojo nevednost javno prodaja moramo pač izvršiti svojo krščansko dolžnost ljubezni do bližnjega in ga javno poučiti. Toliko v vednost, da ne bo treba kupovati katekizma.

Smrt kosi naprej. Pri Sv. Ani je mirno v Gospodu zaspala dobra Pestotarjeva mati, v Trzinu pa je po težkem trpljenju izdihnil znani in agilni trgovec Karel Koželj, katerega veličastni pogreb se je vršil v ponedeljek popoldne. Po kratki bolezni je nadalje umrl vsem znani bivši nočni čuvaj Kralj. N. p. v m.

Cerklje

Prosvetno društvo v Cerkljah je bilo lansko leto z odlokom banske uprave razpuščeno, češ da se je politično udeleževalo. Pritožba proti temu odloku je bila te dni zavrnjena in s tem dokončno potrjen razpust prosvetnega društva.

Gospod dekan Franc Dolinar, ki je pred tedni obolel, je že toliko okreval, da more maševati.

V novem občnem cestnem redu iz leta 1933 beremo: »Grda in nevarna razvada, ki se je razpasla tudi pri nas, da jemljejo fantje dekleta na sprednji del kolesa, je po členu 101. odst. 2. o. c. reda prepovedana in kazniva. Posebno je prepovedano jemati na kolesa otroke.« Prav bi bilo, da se ta pametna odredba tudi pri nas upošteva, česar pa sedaj ne opažamo.

Kam bo šlo kranjsko delavstvo?

Resnica je, da se v Kranju in bližnji okolici zbirajo velike mase delavstva, ki so dobile delo po kranjskih tovarnah. Pomislimo samo na Premskovo, Stražišče in še druge bližnje vasi, koliko je po teh vaseh delavstva. Nastane pa važno vprašanje, kam se bodo obrnile vse te delavske množice? Ali jih bodo potegnile za seboj organizacije, ki imajo za podlago krščanska socialna načela, ali pa jih bodo potegnile za seboj organizacije, ki stojijo na materialističnem svetovnem nazoru, to so pred vsem marksistične organizacije v raznih barvah in pod različnimi imeni. Kranjsko delavstvo se dosedaj še ni jasno opredelilo in orientiralo. Kranjsko delavstvo je sedaj še takorekoč neobdelana njiva in pričakuje sejave, da vrže na to njivo dobro ali slabo seme. Veliko je odvisno od tega, kakšno seme bo vsejano. Vendar pa se že prikazujejo obrisi, kako se bo delavstvo organiziralo in orientiralo. Imamo Jugoslovansko strokovno zvezo, ki skuša zajeti kranjsko delavstvo in ga organizirati na podlagi krščansko socialnih načel, to je pred vsem na podlagi papeževih okrožnic. Nadalje pa imamo v Kranju tudi marksistično organizacijo, ki pa hoče

delavstvo organizirati po Marksovih načelih. Mislimo, da pač ne more biti dosti razmišljanja, kam naj se organizira kmetski fant, ki je bil postavljen iz poštene krščanske kmetijske hiše v nepregledne vrste kranjskega delavstva. Ne more biti razmišljanja, kam naj se organizira kmetijsko dekle, ki je bilo vzgojeno v Marijinih kongregacijah in je globoko verno. Ker se marksizem trudi, da bi organiziral kranjsko delavstvo pod svojim okriljem, mu povemo, da marksizem nima legitimacije za naše delavstvo in sicer pred vsem zato ne, ker stoji na brezverskem, svobodomiselnem svetovnem naziranju. Delavsko vprašanje ni samo gospodarsko vprašanje, marveč ima to vprašanje najtesnejše zveze z vero, pravnostjo in kulturo.

Mi dobro vemo, da je gospodarski liberalizem, iz katerega se je razvil današnji kapitalizem, izključil iz gospodarstva vsako sled o Bogu; pred vsem je izločil iz gospodarstva krščansko ljubezen do bližnjega. Prvi in zadnji ukaz in zakon liberalnega gospodarstva je čim večji zaslužek, čim večji profit in to z najmanjšimi stroški. Podjetje, pa naj si bo velika tovarna ali trgovina ali delavnica ali karkoli že, je velikanski

stroj in delavec v tem podjetju je samo majhen del tega stroja. Delavec je v podjetju samo stroj in nič več in je le toliko vreden, kolikor dela opravi. Kaj je človek osebno in duhovno, to podjetja nič ne briga. Prvo je prospeh podjetja, človekovo dostojanstvo pa nič. Če je delovnih moči dosti in je povpraševanje za delo veliko, potem se morajo delavcu plače znižati. Kaj se briga ta sistem gospodarstva, če so plače premajhne, če gleda delavčeva revščina pri vseh oknih njegovega stanovanja ven, kaj zato, če se bere revščina na slehernem delavčevem obrazu.

Proti takšnemu nečloveškemu in nekrščanskemu načinu gospodarstva so se že davno pred nastopom socializma po raznih državah dvignili vplivni katoličani ter z žgočimi besedami branili delavske interese ter bičali izkoriščanje delavstva. Koliko so storili za delavstvo davno pred Marksom in Engelsom možje kakor Adam Müller, znani Görres in drugi. Znane so besede, ki jih je zapisal katoliški filozof F. Baader v obrambo delavstva: »Človeška družba je podobna piramidi, katere vrhni del se blesti in greje v zlatih žarkih solca in neomejenega uživanja in razkošja, spodnji del te piramide — tu misli na delavske sloje — pa je oškropljen s krvjo in solzami, da, oškropljen s krvjo velikega trpljenja in solzami revščine in uboštva.« Torej socializem, ali kakor pravimo danes marksizem, ni bil prvi, ki se je zavzemal za delavske stanove. Toda gospodarski liberalizem in njegov otrok kapitalizem sta bila premogočna in preošabna, da bi kaj dala na takšne opomine in svarila.

Ko sta nastopila Marks in Engels, sta imela lahko delo. Delavstvo v svojem velikem ponižanju jima je sledilo, kot nekakšnim rešiteljem iz verig kapitalizma. Toda ta rešitelj, ki se imenuje socializem ali marksizem, je odpovedal na vsej črti. Saj vidimo polom socializma po vseh državah. Toda kaj naj rečemo o socializmu? Saj bi morda socializem ali kakor mu pravimo danes marksizem, še ne bil tako oduren in za

katoličana tako nesprejemljiv, če ne bi sprejel iz gospodarskega liberalizma in grobega kapitalizma najslabšega, to je materializem ali po domače povedano, brezboštva. Marksizem ne samo da je vzel za podlago materializem, marveč je Bogu in božjim zapovedim napovedal boj. Kjerkoli je prišel materializem na površje, je bilo prvo delo, da je pometal križe iz šol, da je porušil in podminiral cerkve, da je požgal samostane ter postrelil škofo in duhovnike. Svobode in rešitve pa delavskemu sloju ni prinesel, pač pa je vklestil delavca v pravo tiranijo, da človek ne more prosto živeti.

Uverjeni smo, da je naše delavstvo toliko uvidevno in izobraženo, da se ne bo dalo vpreči v marksistične organizacije, pa naj nastopajo pod to ali ono firmo, pod tem ali onim imenom. Delavci, oklenite se naše Jugoslovanske strokovne zveze, ki vam hoče pomagati v borbi za delavske pravice.

Pod imenom „Kneipp“ se prodajajo različne ponaredbe prave Kathreiner Kneippove sladne kave. Izkusna gospodinja kupuje in vzame samo originalne zavitke s sliko župnika Kneippa!

Podaljšaj si življenje!

Življenje moremo podaljšati, boleznim preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo uvrstiti in nesrečne osrečiti!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenost živcev, potrlost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

Je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabilenost spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Postno zbirališče:

Ernst Pasternack, Berlin SO
Michaelkirchplatz 13. Abt. 91

Propadanje našega lesnega izvoza

Jugoslavijo pokrivajo skoraj 1/3 njene površine gozdovi, katerih letni prirastek se ceni do 16 milj. kub. metrov. Od tega porabimo doma največ do 12 milj. kub. metrov, tako da nam ostane še za izvoz letno 4 milj. kub. metrov; te višine pa nismo dosegli niti v najboljših letih izvoza. Eksploatacija naših gozdov je poleg mlinarske industrije najstarejša in najbolj razširjena industrijska panoga v naši državi; do zadnjih let je predstavljal lesni izvoz največji jugoslovanski izvozni artikel. Od lesne gospodarske panoge je odvisen obstoj stotisočev, ki imajo bodisi direktne ali indirektne koristi. Izredne važnosti je torej, kako izvažamo naš les. Posebno vlogo pa lesno gospodarstvo igra v Dravski banovini, katere površina je zaraščena z gozdovi 42%. Po neki statistiki je v Jugoslaviji 2139 žag, samo v Dravski banovini 1536, in 137 lesno-industrijskih podjetij, od katerih jih je v Dravski banovini 128.

V letu 1925 smo izvozili raznega lesa za Din 1.350 milj., v letu 1929, ki je bilo najboljši izvozno leto pa za 1.800 milj. din., v letu 1930 za 1.450 milj. in v letu 1932 za 500 milj. V letu 1933 in v preteklih mesecih 1934 se je naš lesni izvoz zopet nekoliko popravil. Tudi cena je bila v zadnjih letih v rapidnem padanju. Tako je padla do lanskega leta do 60% od cene iz leta 1929. Ta padec je pripisovati v prvi vrsti splošni gospodarski krizi, ki je gotovo najtežje

produkcija v državah izvoznih je povzročila ostro konkurenčno borbo na lesnih trgih držav uvoznic, ki cene še vedno nižje diktira.

Glavni in največji odjemalec našega lesa je Italija, ki absorbira do 50% vsega našega lesnega izvoza. Zato je velike važnosti za nas, kakšna gospodarska politika se vodi z našo najbližjo sosedo Italijo. Posebno važno vlogo v lesnem izvozu pa igra Italija v Dravski banovini.

	1925	1930	1932	1933
Jugoslavija	666.090 ton	637.910 ton	353.241 ton	478.022 ton
Avstrija	779.900 ton	584.000 ton	343.000 ton	354.114 ton
Rusija	ton	42.937 ton	186.206 ton	198.032 ton

Statistika nam govori, da je sicer lesni izvoz v Italijo v zadnjih letih precej padel in je do leta 1925 bila Avstrija kot prva na lesnem izvozu, a od tega leta dalje jo je izpodrinila Jugoslavija, nenadoma pa se je v letu 1928 pojavil nov, upoštevanja vreden konkurent na italjanskem lesnem trgu, to je Rusija, ki z dumping cenami uspešno izpodriva Jugoslavijo in Avstrijo. Rusi smatrajo,

	1928	1930	1932
Avstrija	19.229	9.842	13.308
Čehoslovaška	127.150	72.478	23.794
Rumunija	95.359	84.159	40.949
Jugoslavija	49.518	27.375	2.865

Ta statistika nam kaže, da konsum tujega lesa v Madžarsko rapidno pada, da se Avstrijski uvoz veča in da Jugoslavija v Madžarsko skoraj nič ne izvažja. Krivda je v prvi vrsti v ugodnejših trgovskih konvencijah, ki so jih sklenile konkurenčne države z Madžarsko.

Kot tretji naš odjemalec lesa bi prišla v poštev Grčija, ki je v letu 1929

ni, kar je povsem umljivo, ker je Italija naša najbližja sosedja, ki potrebuje naš les. Južnejši predeli države izvažajo več le v Južno Italijo, Alžir, Španijo, Grčijo, Egipt itd. Italija je tudi sploh med največjimi konsumenti lesa v Evropi. Na tem lesnem trgu si danes v glavnem konkurirajo Jugoslavija, Avstrija in sicer je njihov delež v zadnjih letih približno sledeči:

da je les bez vrednosti in so zadovoljni, da krijejo s prodajo režijo.

Drug pomemben odjemalec lesa je Madžarska, kamor pa je naš izvoz od predlanskega leta tako padel, da za naše lesno gospodarstvo že ne pride skoraj več v poštev. V Madžarsko v glavnem izvažajo poleg Jugoslavije še Rumunija, Čehoslovaška in Avstrija in sicer v naslednjem razmerju v vagonih:

v letu 1932 za 23. 5 milj. in v letu 1933 za 27.3 milj. din. Vendar pa lesni izvoz v Grčijo za Dravsko banovino ne pride v poštev, ampak več za južnejše predele države, ki imajo radi bližine tudi manjše prevozne stroške.

Francija je rabila letno preko 2 milj ton lesa. Jugoslavija je še v letu 1931 krila v Franciji 14% njenih potreb. V

gent, po katerem se je znižal naš izvoz v Francijo tako, da smo krili v preteklem letu samo še 2% francoskih lesnih potreb.

Za tekoče leto pa je francoski kontigent še bolj znižan, tako da doseže komaj nekaj nad milijon ton, od katerih odpade na Jugoslavijo le 13.000 ton, medtem ko je Rusiji predpisano 80.000 Poljski 50.000 Avstriji 76.000, Švedski nad 70.000 itd. Vekoliko bolje stoji naš izvoz v francoske kolonije, v Alžir, Maroko in Tunis, kamor smo izvozili v letu 1931 30.000, v letu 1933 pa 38.000 ton.

Dobro se je pričel razvijati in plasirati naš les v Španijo, kamor smo v letu 1932 izvozili že za ca 50.000 ton našega lesa. Da v Španijo ne moremo prodreti, kakor bi lahko, je precej krivde še na neurejenih trgovskih odnošajih, ki obstoje med nami in Španijo. Nadalje bi prišle v poštev, to pa le delno, kot države izvoznice našega lesa Švica, Anglija, Belgija, Egipt in nekaj drugih, kar pa niti od daleč ne more izčrpati našega letnega gozdnega prirastka.

V zadnjem letu, posebno pa v preteklih mesecih t. l., je sicer naša lesna trgovina znatno oživela, posebno z Italijo, vendar pa je to zboljšanje bilo le prehodnega značaja. Že nekaj meseccev je bila na vidiku nova italjanska uvozna carina, kar je dalo povod italjanskim kupcem, ki so uvideli z uvedbo carine tudi povišanje lesnih cen, da so se z lesom dobro založili, tako da je pričakovati pri nas popolnega zastoja v lesni trgovini.

F. Šink - Kranj

Sladoled, fino, vsak dan sveže pecivo

**Pripravili smo
Vam
za pomlad**

raznovrstne moderne damske in
moške modele čevljev v prvovrst-
nem izdelku in po zmernih cenah.
Bogata izbira opank in sandalet od
Din 68 — dalje.

Priporočamo se za cenjeni obisk:

„JADRAN“

Jadransko-posavska čevljarna
Kranj, Ljubljana, Kamnik, Jesenice

**Najboljše
in najcenejše**
vsakovrstno manufak-
turno blago dobite edino
le v staroznani trgovini
Logar & Kalan
manufakturna zaloga
Lastnik Srečko Vidmar
Kranj

Popust!

Če hočete biti v resnici dobro postreženi, se obrnite na
prvo zlatarsko delavnico na Gorenjskem:

Prepričajte se! **B. RANGUS, KRANJ**
velika izbira ur, zlatnine, sre-
brnine, očal, toplomerov itd.

• MALI OGLASI •

Za vsako besedo v malih oglasih se
plača 50 par. Najmanjši znesek je 6 D.

Otomane, divane, modroce in vsa v
stroko spadajoča dela Vam nudi naj-
ceneje ter se priporoča **Viktor**
Tonejc tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

Vsa soboslikarska in pleskarska
dela izvršujem točno, solidno in
po nizkih cenah. Priporoča se Jernej
Vombergar, Cerklje 30.

Vrtne ograje kakor vsa v stroko spa-
dajoča dela solidno in poceni izvrši
Čamernik, ključavničar, Cerklje.

Soboslikar in pleskar Čehovin Filip
naznanjam da sem otvoril lastno
delavnico na Premskovem 137

Pisalni stroj rabljen dobro ohranjen
kupi Krajevna organizacija U. V. I.
v Kranju, B. Rangus, zlatar Kranj.

Mizarji! Prodajam la smrekove hlode do
8 m³ sekane jeseni. Naklo 18.

Konja z opremo ugodno proda Alojz
Škerelj, Hrustje.

Slike, okvirji, ogledala
pribor, kuhinjska posoda
vsi gospodinjiski predmeti
Neveste velik popust!

HLEBŠ KRANJ

Steklarska delavnica
auto šipe, brušeno steklo
najcenejša zasteklitev stavb
Zahtevajte ponudbe!

Času odgovarjajoče Vam oči-
sti in zlika Vašo obleko, snežno
belo opere perilo in ovratnike v
kombinacijah trdka
FRANJO POTOČNIK
svetlolikalnica in kemično čišče-
nje oblek — **Kranj**
Cene času primerne!

Vsake vrste rolete, žaluzije, zavese in samonavijalci.

PETER KOBAL KRANJ

Dravska banovina - Jugoslavija

Zaloga pohištva. — Izdelovanje vseh najfinejših tapetniških del.
Najcenejša postrežba, solidno delo. — Prepričajte se!

*Usnjarska in čevljarska
zadruga*

„Runo“

r. z. 30. 3. v Tržiču
priporoča sledeče **lastne** in zato
najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah
kozine za pletene sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovino,
galanterijsko usnje itd.
Obiščite nas!

Širite „Gorenjca“

Kmetijska okrajna zadruga v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

**Največja vnovčevalna zadruga na
Gorenjskem**

Kupuje od svojih članov krompir,
fižol in vse poljske pridelke po naj-
višjih dnevnih cenah.

Prodaja svojim članom umetna gno-
jila, cement, koruzo, semena, krmila,
moko, motorje in vse specerijsko
blago po najnižjih cenah.

Kmetovalci, bodite člani te zadruga!

Botri in botrice!

Kam hitite po čevlje za vaše
birmance? Nudimo vam elegant-
ne čevlje ročnega izdelka za mal
denar. Preden kupite, si oglejte
našo veliko zalogo in se prepi-
čajte o naših nizkih cenah.

Fr. Strniša, Kranj

Električne instalacije

Žarnice

Električne potrebščine

Radio aparate

najceneje pri

Schilling & Co., Kranj

Janko Rant Kranj

Trgovina z deželnimi pri-
delki in mešanim blagom.
Špirit in žganje v odprtih
in zaprtih steklenicah. —

Na drobno in na debelo.

Telefonšt. 65 — Brzjavlj.:
RANT KRANJ

Širite „Gorenjca“!

**Ne belite
si glave,**

pridite k Jazbe-
cu, kjer vas bo
za malo denarja
od nog do glave
oblekel.

Za birmance
na zalogi obleke
vseh velikosti in
raznih vzorcev.

**Velika zaloga
klobukov!**

**Albin Jazbec,
Kranj 100**

Berite Gorenjca!

TModerno tiskarsko pod-
jetje, specialno urejeno za
izdelavo raznovrstnih le-
takov, reklamnih tiskovin
in plakatov v eno in več-
barvnem tisku po najmo-
dernejših načrtih. Vsa v
stroko spadajoča dela iz-
vršujemo točno in poceni.

iskarna Tisk. društva v Kranju

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vlijudno naznanjava,
da se je staroznani kavarni **Jäger** pridružila

slaščičarna

Zagotavljajoč Vam prvovrstno postrežbo,
se priporočata

Mohor Tone

Otokar Jäger

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge
na tekoči račun. — Hranilne vloge
se lahko vplačujejo tudi potom poštne
hranilnice in so vlagateljem tozadevne
položnice na razpolago.

**Nove hranilne vloge se obre-
stujejo po dogovoru in se
izplačujejo vsak čas
brez napovedi.**

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.